

ilaç
izleme ve
araştırma

Bir Bardak Suda Kopan Fırtına

**Sağlık Bakanlığı
İlaç ve Eczacılık
Genel Müdürlüğü'nün dönem
dönem ilginç yazıları yayınlanır.**

*Genel Müdürlüğün yazılarının ilginç
olduğunun düşünüldüğü noktada da
ilgili kesimlerde “ne oluyor ?” diye bir
merak başlar ve yazı incelemeye
alınır.*

İlgili kesimlerce Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü ' nün ilginç bulunan son yazılarından bir tanesi (bu gün itibarıyla) **Ex. Gn. Dir. Phar. Kemalettin Akalın** imzasıyla **seksen ilin** Valililiğine gönderildi ve **BI00IEG0120013** sayılı yazı aynen şöyle idi; “*Ecza Depolarınca her ay Bakanlığımıza göndermekle yükümlü oldukları kontrole tabi maddelere ilişkin aylık sarf bilgilerinin*

incelenmesi sonucundan Benical Şurup ve Benical Cold Tablet ' in eczanelerde satışında artış olduğu gözlenmektedir.

Bu nedenle ilinizdeki faaliyet gösteren eczanelerde adı geçen muhtazarların reçete ile satılıp satılmadığının, fatura ve kayıtlarının reçete kayıt defterlerinde muhtazam tutulup tutulmadığının kontrol edilerek Bakanlığımıza bildirilmesini, aksi halinde konuya gereken özenin gösterilmesi hususunda eczacının uyarılması önemle rica ederim."

YAZIYI İNCELEMENEYEBAŞLAYINCA..

İzmir Eczacı Odası İlaç İzleme ve Araştırma Çalışma Grubu Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün müstahzarın içerdiği etken maddeyi bile vurgulamadan Benical Cold tablet ve Benical Şurubu ticari isimleriyle adres gösterdiği yazısını merak etti ve incelemeye aldı.

Anlaşılan seksen ilin tüm toksikomanlarının temsilcileri biraraya gelerek Benical Cold tablet kullanmaya karar vermişler ve Benical Cold satışlarını patlatmışlardı.

SANKİ BİR "PİROFEN SUPP " ÖRNEĞİ

Hani Sağlık Bakanlığı'nca yine izlenen ve suistimali olan, bebeklere rec-tal olarak kullanılan, hani toksikomanlar nasıl sürekli (?) Pirofen supp kullanıyorlarsa, serbest eczanelerde de Benical Cold ve diğer antigripallerin o kadar suistimal amaçlı kullanıldığında eczacılar görüş birliğinde.

ECZANELERDE BENİCAL COLD FIRTINASI

Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün Benical Cold ve Benical Şurup ile ilgili yazısı Valiliklere ulaştınca Sağlık Müdürlüğü'nde görevli eczacıların eczanelerde Benical Cold fırtınası esmeye başladı. Eczanelerde reçete kayıt defteri, Benical Cold reçetelerinin, ecza deposu faturalarının fotokopileri çekiliyor, iade faturaları kestirili-yordu.

Sonuçta serbest eczacı bu defa da Sağlık Bakanlığı'nca ilaç suistimaline neden olan "potansiyel suçlu" oluyordu.

SATIŞ RAKAMLARINA BAKINCA

Türkiye'de soğuk aldığı tedavisinde kullanılan ilaç grubunda yeralan ilk dört sıralama Katarin, Theraflu, Aferin ve Benical Cold arasında görülüyor.

1999 yılı ecza depolarındaki satış rakamlarına bakılınca Ocak - Mart arasındaki ilk üç aylık tabloda A-ferin 1.600.000 kutuyu aşan satışıyla grubun lideri olurken, Theraflu 1.000.000'a yaklaşan kutu satışıyla ikinci, Katarin 550.000 kutuya yaklaşan satışıyla üçüncü, Benical Cold ise yaklaşık beşyüzellibin kutu

OCAK-MART 1999 Satış Sıralamasında Benical Cold küme düşebilir	
A-ferin	1.600.000 kutu
Theraflu	1.000.000 kutu
Katarin	550.000 kutu
Benical	550.000 kutu

satışıyla dördüncü sırada yer alıyor. Diğer tüm antigrıpal ilaçların satış toplamı ise 1.400.000 kutu civarında.

Ocak - Haziran arası depo satışlarında da sıralama değişmiyor. **A-ferin** ve **Theraflu** açık ara ile birinci ve ikinci sırada yer alırken, **Katarin** ve **Benical Cold** üçüncü ve dördüncü sıraya alıyor.

OCAK-HAZİRAN 1999 Satış Sıralamasında Benical Cold hala küme düşmedi	
A-ferin	2.600.000 kutu
Theraflu	1.400.000 kutu
Katarin	800.000 kutu
Benical	700.000 kutu

Soğuk algınlığı tedavisinde kullanılan ilaç gruplarının ecza depoları bazındaki aylık satış rakamlarına bakılınca da **A-ferin**'in her ayın lider satışını yaptığını ve genel olarak dönemsel ortalama satış sıralamasının değişmediği görülüyor.

Haziran ayı satış rakamları **A-ferin** de 270.000, **Katarin**'de 52.000, **Theraflu**'da 92.000 iken **Benical Cold**'da 34.000 kutu olarak gerçekleşiyor.

YAZ SICAGINDA SATIŞI PATLAYAN ANTİGRİPAL

Derken **Temmuz** ayında **Roche Müstahzarları San. A.Ş. Benical Cold** müstahzarına yönelik hızlı ve etkin bir promosyona giriyor, yaklaşık **210 güne varan vadeler, % 30' (10+3) lara varan mal fazlaları ile pazara yükleniyordu.**

Sonuçta **Roche Müstahzarları San. A.Ş. OTC grubu** Temmuz ayı antigrıbal müstahzarlar grubunun ecza depoları satış sıralamasında **ilk kez** liderliği ele geçiriyor ve **ilk yedi ayın lideri A-ferin**'e yaklaşık (herşeye rağmen sadece) **30.000 kutu** fark atıyordu.

Ancak Temmuz ayındaki liderlik devam eden promosyona rağmen yetmiyor ve **Benical Cold Ağustos** ayında sıralamada **ikinciliğe** düşüyordu.

Ocak-Eylül dönemsel sıralamasında da **Benical Cold** ancak **üçüncü** sıraya yükselebiliyordu.

OCAK-EYLÜL 1999 Satış Sıralamasında Benical Cold'a aferin, üçe yükseldi	
A-ferin	3.900.000 kutu
Theraflu	1.900.000 kutu
Benical	1.400.000 kutu
Katarin	1.200.000 kutu

YAZ SICAGINDA İLAÇ SUİSTİMALİ

Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün yazısından anlaşıldığına göre **Benical Cold'u yaz aylarında keşif eden bağımlılar** yüksek dozda (?) **Benical Cold** ile **hem kafa bulurken (?)** hem de **Benical Cold'un** içerdiği parasetomolu yüksek dozda alarak **antipiretik** etkisiyle de **buram buram terliyorlardı. Hem böylece de toksin atıyorlardı.**

DEKSTROMETORFAN DEDİKLERİ !...

İşin ilginç T.C. Sağlık Bakanlığı bilimsel komisyonlarının suistimal olduğunu ve belki de bağımlılık yaptığını düşündükleri **dextrometorfan** yıllardır başta **A.B.D.** olmak üzere reçetesiz satılan **OTC ürünlerin (müstahzarların) bileşiminde yer almakta, Dünya Sağlık Örgütü (WHO)** tarafından derlenen ve çeşitli ülkelerdeki sağlık kuruluşlarının ve hekimlerin çeşitli endikasyonlarda **güvenli ve etkin olduğunu** belirttikleri ilaçları içeren **WHO Drug Information Vol. 12, No:1, 1998'de Essential Drugs** listesinin solunum

yolu hastalıkları ilaçlarını içeren 25. bölüm başlıklı **antitussif ilaçlar** grubunda yer almaktadır.

Dekstrometorfan'ın OTC ürünleri içeriğinde olduğunu, bağımlılık yapmadığı yada suistimalinin çok nadir kayıt edildiğini belirten daha bir çok yayın varken muhakkak ki **Sağlık Bakanlığı**'nda da nice bilimsel (!) suistimal yapıldığına, alışkanlık yaptığını dair araştırma vardır ama **derin devlet** bunları açıklamaya engeldir. Eğer **derin devlet** bunları açıklarsa **İlaç Haber** okuyucuları gelecek sayılarda okuyarak bilgilenir.

PEKİ YA CODEINE?..

Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü **dekstrometorfan** içeren **Benicald Cold** için tüm Türkiye'de **arama emri çıkartırken**, nedense antigripal pazarının açık ara tartışmasız lideri müstahzarın içerdiği **codeine phospate**'i görmemezlikten geliyordu.

Oysa tüm yayınlalarda **codeine uluslararası narkotik listesinde yer alıyor, solunum depresyon etkileri vurgulanıyor ve tolerans, bağımlılık oluşturabileceği** belirtiliyordu.

BAKANLIĞA ÇAĞRI

İlaç Haber'de dekstrometorfan ile ilgili uluslararası bilimsel verilere dayalı yayınları aktarırken **İzmir Eczacı Odası İlaç İzleme ve Araştırma Çalışma Grubu'nun Sağlık Bakanlığı**'na bir çağrısı var;

Eğer bu ilaç bu kadar önemliyse gelin bu ilacı yeşil hatta kırmızı reçete kapsamına alın.

Eğer bu ilaç bu ülkede eczacıyı potansiyel uyuşturucu satıcısı olarak algılamamıza neden oluyorsa, eczacı kamuoyu da sizi algıladığı yerde susmayı yeğliyor.

Malum ya bazen susmak çok şey anlatır.

DEXTROMETORFAN DEDİKLERİ

Food and Drug Administration, Over-The-Counter Human Drugs; Labelling Requirements, Publication date: 17 Mart 1999.

Food and Drug Administration tarafından yayınlanan bu rapor, reçetesiz satılan ilaçların (OTC) tüketici tarafından kolay anlaşılması için içermesi gereken bilgilerin standardizasyonunu sağlamaya yöneliktir.

330. Bölüm, etkin ve güvenli kullanımı olduğu kabul edilen ve reçetesiz satılmasına izin verilen ilaçları kapsamaktadır. bu gruplar içinde antiasidler (**bölüm 331**), soğuk algınlığı, öksürük ve alerji ilaçları (**bölüm 341**), anorektal ilaçlar (**bölüm 346**), diş bakım ilaçları (**bölüm 355**) gibi bölümler bulunmaktadır. OTC ilaçları bölüm 341.74 'de yer alan **dekstrometorfanın** kötüye kullanımı ya da bağımlılığı ile ilgili herhangi bir uyarı bulunmamaktadır. Erişkin ve 12 yaş altı çocuklarda kullanımda belirtilen tek uyarı mono-aminoksidaz inhibitörleri (MAOI) ile birlikte kullanılmaması gerekliliğidir.

WHO Expert Committee on Drug Dependence, 17. rapor, 1970

Dekstrometorfan nonnarkotik bir maddedir. Morfin benzeri fiziksel bağımlılık yapmaz. Kötüye kullanım bildirimi çok az sayıdadır, bu nedenle uluslararası kontrolünü gerektirecek bir öneriye gerek bulunmamaktadır. Bunun yanında, **Uluslararası narkotik kontrol listesinde kodein yer alırken, dekstrometorfan bu listede bulunmamaktadır.**

Oğuz Kayaalp - Tıbbi Farmakoloji

Dekstrometorfan sentetik bir morfin türevidir. Antitusif etki gücü kodeininkine eşit veya daha fazladır ve biraz daha uzun sürer. Kodeinden farklı olarak analjezik değildir ve konstipan etkisi yoktur. **Dekstrometorfanın ilaç bağımlılığı yapma potansiyeli çok düşüktür; uluslararası kontrol dışında tutulmuştur.** Nadir olarak suistimal edildiği bildirilmiştir.

Drug Facts and Comparisons 1999 Edition; s.1233

Dekstrometorfan, levorfanol kodein analogunun d- isomeridir. **Analjezik ve bağımlılık yapıcı etkisi yoktur.**

Katzung, Basic and Clinical Pharmacology, 4. Edition, 1989. sayfa:380

Dekstrometorfan, levorfanolün dekstrorotator isomeri olup, analjezik ve bağımlılık yapmayan özelliği ve daha az konstipasyon oluşurmasıyla kodeinden farklılaşır.

Çoğu OTC üründe bulunmaktadır.

The Merc Manual 1999; s. 512

Dekstrometorfanın analjezik ya da sedatif özellikleri bulunmamaktadır. Olağan dozlarda solunum depresyonu ve bağımlılık yapmaz. Uzun süre kullanımında tolerans gelişimine ait bir kanıt bulunamamıştır. **Kodeinin solunum depresyon etkileri vardır. Tolerans ve fiziksel bağımlılık oluşabilir.**

Goodman ve Gilman' s The Pharmacological Basis of Therapeutics 9 th Edition 1996; s. 551

Dekstrometorfanın analjezik veya bağımlılık yapıcı özelliği yoktur ve opioid reseptörler üzerinden etki etmez. Patolojik öksürüğü olan hastalarda etkinliği kontrollü çalışmalarda gösterilmiştir. Ortalama erişkin dozu günde

3 - 6 defa 10 - 30 mg ' dir. Şurup, pastil veya diğer ajanlarla kombinasyon olarak genellikle OTC reçetesiz ürünlerde bulunmaktadır.

NIDA (National Institute on Drug Abuse) 1974 - 1999; Commonly Abused Drugs

Opioidler ve morfin derivelerini içeren listede dekstrometorfan bulunmamaktadır. **Kodein ise morfinle beraber DEA sıralamasına göre kategori II, III ve IV'de bulunmaktadır.**

Physicians ' Desk Reference (PDR) For Nonprescription Drugs and Dietary Supplements

20. edition, 1999

Amerika Birleşik Devletleri'nde, anti-tussif olarak tek başına ya da kombinasyon halinde bulunan dekstrometorfan, reçetesiz satılan ilaçlar listesinde yer almaktadır.

